

Daria DIMIU

Experiență nouă, „Noi Realități”

În cadrul manifestărilor dense ocazionate de Premio Europa per il Teatro din acest an și-a găsit locul și un stagiul al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru, menit a le da unor tineri confrăți posibilitatea de a se întâlni într-un mediu organizat și, atât prin discuțiile din cadrul „oficial” (pe baza spectacolelor programate), cât și în peregrinările prin orașul-gazdă, să capete experiență, să se pună la curent sau să își amplifice informațiile despre realitățile teatrale de pe alte meridiane, să sondeze reciproc informațiile și, eventual, să și pună bazele unor ulterioare relații profesionale. AICT a demarat asemenea programe în 1978, cu generozitate găzduite anual de mari festivaluri de teatru din întreaga lume.

Sub titlul „**International Training Seminar for New Professional Theatre Critics**”, cei selectați – membri ai secțiilor naționale ale AICT din (în ordine alfabetică) Bulgaria, Cehia, Coreea, Franța, Iran, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Suedia au avut de susținut o disertație de câte 10 minute fie despre tradițiile actorești din țara de proveniență, fie despre influența lui Grotowski asupra teatrului din respectivele țări. Participanții scriu deja articole pentru rubricile de teatru din

La seminar

diverse cotidiene, pentru reviste specializate sau publicații online. Ca o coincidență nostimă, numărul participanților de la seminarul de la Wrocław a fost același cu al edițiilor Premiilor Europa: 13. Din cei 15 selectați, doi au obținut în ultimul minut statutul de invitat oficial.

Seminariile s-au desfășurat într-o odăită retrasă din cochetul Teatru „Lalek” (Teatrul de Păpuși), sub îndrumarea a doi cunoscuți critici de teatru: João Carneiro (Portugalia) și Mark Brown (Scoția). **João Carneiro** este membru al Consiliului de Administrație al Asociației Portugheze a Criticilor de Teatru (APCT), scrie pentru hebdomadarul *Expresso*, colaborează pe teme de teatru, dans, operă și cinema la revistele *UBU*, *Alternatives Théâtrales*, *Sinais de Cena* și *Obscena*, e interesat de literatură și teorie literară. **Mark Brown** este profesor la Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică și la Universitatea din Strathclyde, critic de teatru la publicația națională *The Sunday Herald*, dar colaborează și cu alte publicații, ca de exemplu *The Scotsman* sau site-ul britanic *theatrevoice*. Directorul stagiilor AICT, **Paulo Eduardo Carvalho** este membru al APTC și al Comitetului Executiv al AICT, profesor asistent la Universitatea din Porto, cercetător la Centrul pentru Studii Teatrale din cadrul Universității de la Lisabona. Posedă un doctorat în traducere și reprezentare culturală, domeniu în care a publicat numeroase studii. Scrie pentru *Sinais de Cena*.

Zilnic, o echipă gureșă de critici între 23 și 34 de ani a comentat (în fraze în general succinte, dar bine argumentate) spectacolele din ajun, de comun acord alese. Momentul cel mai aprins l-a constituit discutarea spectacolului *Accidents. Killing to eat* în regia lui Rodrigo García, menționat de atunci înainte doar ca „the lobster performance”. Tăcând cu decență, fiindcă nu reușisem să îl văd, și ascultând politicos, am avut sentimentul paradoxal că de fapt văzusem două spectacole, nu că pierdusem unul. Două tabere se înfruntau, cu argumente solide din ambele părți, ridicând o aceeași problemă, dar abordând-o din unghiuri de vedere opuse: cea etică. În mod curent, dimensiunea etică rar intră în actul critic. Însă faptul că, provenind de pe tărâmurile, din regimuri politice și din școli diferite, un segment a ceea ce ar putea fi numit „noul val” al criticii din mileniul III abordează cu înflăcărare relația dintre *Teatru* și *Cetate* e îmbucurător în sine. Prin ce e mai blamabilă uciderea sub ochii noștri a unei viețuitoare decât cumpărarea din magazin a unei cărni, de vreme ce finalitatea este aceeași, onest recunoscută în titlu *matar para comer* (a ucide pentru a mânca)? Față de ideea de violență în sine, cine ar trebui să manifeste cel mai mare grad de responsabilitate – creatorul de artă sau receptorul?

Un alt moment de memorat a survenit la final, ca urmare a sugestiei ca, pe baza celor văzute, să elaborăm o propunere de schimbare a regulamentului general de acordare a premiilor „*New Theatrical Realities*”, întrucât niciunul dintre laureați nu reprezentau literalmente noutăți în peisajul teatral mondial. Cu toate că, aprioric vorbind, tineretul este susceptibil a dori schimbarea cu orice chip, două contraargumente mi se par demne de a fi reținute: pe de o parte că, dacă s-ar schimba criteriile de acces la distincția respectivă ar exista riscul ca laureatul să reprezinte doar un accident fericit și nu o garanție a calității, pe de alta, că această schimbare ar putea instaura în rândul noului val de creatori goana după senzațional și după șoc în detrimentul actului artistic.